

Humoristisk og lettfattelig om komplisert tema

Øystein Runde og Dag Berild

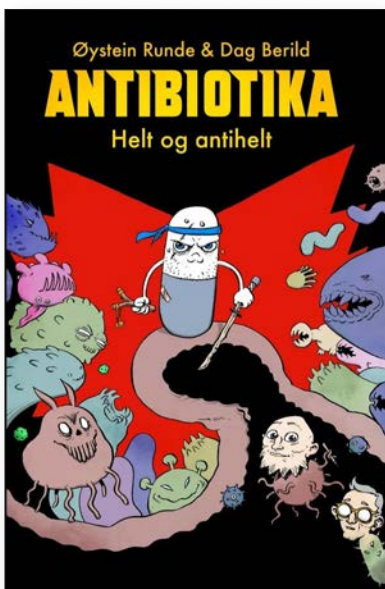
Antibiotika: helt og antihelt

Oslo: Humanist forlag, 2021

49 s.

ISBN 9788282822251

Michael 2022; 19: 304–5.

For de av oss som har arbeidet i feltet kan det være utfordrende å forklare antibiotika og antibiotikaresistens til venner, familie og ikke minst – egne barn. Endelig har det kommet en tegneserie som hjelper oss med oppgaven.

Tegneserieskaper og forfatter Øystein Runde har utgitt flere tegnede faglitterære bøker, blant annet boken *Stamceller: kroppens superheltar*. Denne gangen har han samarbeidet med en av Norges fremste eksperter på antibiotika og antibiotikaresistens, professor Dag Berild. Resultatet er ifølge reklameteksten «en faktabok i tegneserieformat for hele familien» der hovedmålgruppa er barn og ungdom mellom 11 og 16 år.

På under femti sider forsøker Runde og Berild å diskutere alt fra Alexander Flemings oppdagelse av antibiotika, via plasmider, hvordan antibiotika

fungerer og benyttes, til koblingen mellom bruk og resistens. Boken er både en fortelling, og en dialog mellom Berild og Runde. Dette formatet fungerer godt og er lett å følge. Vi identifiserer oss med Runde og lærer fra Berild. Det faglige er godt forklart og de viktigste begrep og temaer blir belyst.

Tungt fagstoff forklart i tegneserieformat myntet på unge lesere er ikke et ukjent fenomen, og det er gode grunner til at det er slik. Gode tegneserier, med humor, kontraster og presisjon i ord og bilder er rett og slett spesielt egnet til å gjøre det vanskelige spennende. For de av oss som *ikke* har arbeidet i feltet er boken en lettfattelig og morsom introduksjon til et komplisert tema.

Forfatterne har gjort et stort arbeid med å forenkle stoffet, men det er mye som skal gjennomgå og utfordrende at boka tidvis forklarer vanskelige konsepter på liten plass og med liten font. Rundes morsomme strek fungerer som en god kontrast. Kanskje kunne man likevel funnet flere grep for å gi leserne variasjonen som gjør at hen henger med i de til tider kompliserte svingene. Berilds forklaringer er presise og konsise, likevel oppleves noe av stoffet litt overfladisk fremstilt. Forfatterne skal rekke over mye, noe som fører til at for eksempel problemstillinger knyttet til *Én-helse (One Health)* behandles på bare to sider. Dette er nok sjangerens litt uløselige problem, men man ville kommet et stykke på vei om man hadde spandert mer plass, og tatt noen vanskelige valg.

Bokens siste del diskuterer hvorfor og hvordan vi bør begrense bruken av antibiotika. Det er et sentralt og viktig poeng, men fra et leserperspektiv oppleves likevel slutten som litt brå. Vi savner en tydeligere avslutning på fortellingen om Øystein og professoren som introduseres på første side. Det er som om det aldri riktig ringer ut fra timen, og det er synd siden grepet ellers fungerer godt.

Når det er sagt – Runde og Berild skal ha honnør for å gjøre komplisert stoff tilgjengelig og gøy for et ungt publikum. Dette er en bok som vil finne sine lesere og både gi innsikt og forhåpentligvis vekke faginteresse og engasjement. Slik fungerte den i hvert fall i vår familie.

Oliver Kacelnik
oliverkacelnik@gmail.com

Oliver Kacelnik er overlege ved Seksjon for resistens- og infeksjonsforebygging ved Folkehelseinstituttet.

Hilde Hagerup er ungdomsbokforfatter.